

РІК II.

Інформаційний ТИЖНЕВИК
ТАБОР 3.ІІІ. 1946 РІМІНІ

ЧИСЛО: 8120

Андрій Боглицький ВІСНИК БОГОЛЮБСЬКОГО

Володимир Мономах був останнім могутнім князем на київському престолі. Його сичи: Мстислав Ярополк, Вячеслав, Юрій та Андрій не дорівнювали батькові ні здібностями, ні своєю широкою працею для добра держави.

Ні один з них не хотів бути послухним великому київському князеві, через що Україна горіла вогнем внутрішньої війни. На більше тоді занепадо Київське князівство, а сам Київ дуже потерпів від нападів половців та своїх заколотників.

Дикі степові орди приходили аж під мурів міста, падали села й городи, а людей забирали в неволю. Багато заможних осель спустило через половецькі напади. Люди не могли жити серед сталих небезпек, кидали рідну околицю та йшли в далекі ліси й пуші шукати собі захисту. Підупала в Києві торгівля, бо половці, які кочували над Дніпром, задержували рух з Києва до Чорного моря, а також рух степами. Збідніли купці, ремісники і промисловці. Княжий скарб не мав доходу, а через те не було за що укріплювати городів та утримувати військо. Славний Золотоверхий Київ стратив своє попереднє значіння та почав занепадати. Головними причинами занепаду Великої Київської Держави були: 1. Послаблення державницького проводу (XII ст.). 2. Відкриті кордони України та сумежність широких степів, які замешкували дикі кочовничі племена, що завжди нападали та руйнували українські землі.

Занепад Київського князівства використали північні князі, які почали творити у себе сильну державу зі столицею спочатку в Суздалі, далі у Володимирі над Клязмом, а вкінці в Москві, яка стала осередком нової держави - Московщини.

На півночі України, над річковою Свою та Волгою були великі ліси, болота й бари, що належали до земель Київської (Української) держави, але це вже не була правдива Русь - Україна.

Расові підвалини були зовсім інші, менша різниця була і в підсонні. Тамонне населення було фінського походження, як Чуди, Вись, Мера, Корва та інші азійські племена. Пізніше тут стали поселюватися слов'яни, колонізатори з півдня та заходу. В XIII столітті почали домішуватись татари - монголи і це все разом створило московський народ. Можливо, що в теперішній вдачі москалів заховалися риси перещеплені від монголів - признається московський історик XIX ст. Карамзін.

Витворилась сувора людська порода, що протягом багатьох століть пристосувалася до цього підсоння, до суворой природи, де в заболочених лісах по довгій зимі, наступає коротке й мокре літо. Тільки твердий народ міг тут видержати. Азіатські панівні методи знайшли тут здібних учнів. Диття цих людей було важке, бо край убогий, мало рілля та й та наурожайна. Вони жили побільше з ловів і рибальства. Звичай буди суворо, довгий час не знали вони віри в одного Бога, а шанували різних ідолів. Аж першою від XI - XII століття слов'яни завозували зпівдня ці землі та принесли ім християнство і початки письменства. Тут панували наслідки Юрія сина Володимира Мономаха. Але в далекі землі, в чужому окруженні забули про свій український рід, привикли до тамонних звичаїв й Україна стала для них чужиною. Суздальські князі відносилися ворожо до Києва, бажали зруйнувати його, як давню столицю держави і важливий центр східньої Європи, щоб тим самим віднести значення своїх земель на півночі.

І в березні 1169 року суздальський князь Андрій Боголюбський з великим військом напав на Київ. Київський князь Мстислав боровся хоробро, але його сили були замалі, а інші українські князі не поспішили йому на поміч. Андрій Боголюбський зайняв пристань над Дніпром, Поділ, а потім вдерся до города. Почалася боротьба на вулицях міста. Міщани боронились завзято, але вороги були далеко численніші. Суздальці вбивали людей не жалючи ні старих, ні малих. Нищили і грабували все, що попало

під руки, не лише забирали майно з міщанських домів і кінських теремів, але не щадили навіть церков та монастирів. З десятиної церкви та Собору Св. Софії і Києво - Печерської Лаври забрали ікони, дорогі ризи, церковні книги, дзвони і скарбниці. Потім ціле місто спалили, щоб воно не могло скоро знову піднятися до своїх висот. Такого знищення, яке зробив Андрій Боголюбський, Київ ще не тих часів не бачив. Ні печеніги, ні авари, ні половці, ані навіть пізніше татари не зуміли так зруйнувати України та її державного центра Києва, як це зробили ті, які себе й досі називають "братнім" народом з півночі, та які дістали початки своєї культури від матері Київської Русі - України. Подібні напади повторялися декілька разів в наступних століттях. Повними возами вивозили суздальці нагробоване добро з Києва до своїх північних країн, чужою працею криздоху бажали збагатити та прикрасити свої убогі оселі та міста.

Так зростала Московщина коштом України.

Вже тоді, та як і сьогодні було ясно, що на "го-ловнішим ворогом України є її північні" сусід-дишня колонія могутньої Київської держави. Такий був початок сьогоднішньої Росії, яка була до полови-ни XII ст. лише географічним очеркненням, а не держа-вою. До цього часу вона була залежна від Великої Ки-ївської Держави, яка відігравала провідну роль на сході Європи, та зачислася до потуг світа. На руї-нах Києва зросла Москва, що знищивши Київ, допомогла цим пізнішому завойованню "ого татарами - монгола-ми. Щоб ще більше зменшити значення Києва, з кінцем XIII ст. вже за татарської доби, москалі переносять митрополитий престіл в Києва на північ: спочатку до Володимир над Клямаю, а потім до Москви.

Подія зруйнування Києва в 1169 році мала вели-чезне значення: 1. Перетворення Суздальщини з україн-ської колонії в самостійну державу, що стала почат-ком московського імперіалізму - це був перший" вист-уп Москви, як агресора.

2. Поведінка москалів (грабунки, руй-нування, насильства) при захопленні Києва показала, що Москва може зростати, багатіти, діяти тільки шляхом насильства та присвоєння чужого ма"на.

3. Її наша провідна верства в особі суздальських князів з української династії Рюрико-вичів швидко закіматизувалася на чужому ґрунті й почала служити, ворожий Україні державі та її інте-ресам. Це повторювалося пізніше багато разів. Дальші історичні події в царині відносин між Московю та Україною розвивалися подібно. Україна після свого занепаду знаходилася деякий час у складі Ли-товсько - Руської держави, а потім польської.

Наша аристократія спольщується та починає служити чужій державі. В 1648 році повстає великий зрив під проводом великого гетьмана Богдана Хмельницького проти Польщі, який закінчився перемогою для України. Тепер твориться козацька укра-їнська держава під проводом Хмельницького, однак з браку відповідних сил до оборони заключає гетьман угоду з московським царем 1654 року - відому в іс-торії під назвою, Переяславської умови. Внедовзі геть-ман Хмельницький переконується, до Москва нехтує цю угоду й тому він шукає спілки з іншими державами для дальшої боротьби за українські державні інтере-си. Москва, яка до 1654 р. не мала України, була чисто азійською державою, відірваною від цивілізованого світу, ніяк не могла погодитись на самостійність Козацької Держави з двох причин:

1. Визначити окремих український народ і його державу, вона тим самим не мала б своєї історії до XII ст., бо тоді мусіла б признати, що Київська держава була лише українською, і Московію тоді, як держави ще не було, а була тільки північна колонія України - Суздальщина (до XII ст.).

2. Вона втратила без України вихід до Європи, втратила вихідну базу на південь та захід, а також багату країну, якою є наша рідна земля.

Підій ряд гетьманів і інших держав-них мужів старалися шляхом боротьби здобути волю України - це були гетьмани Іван Виговський, Сомко, Петро Дорошенко, Іван Мазепа, Пилип Орлик, Павло Полу-боток, кошові отамани Іван Сірко та Кость Гордієнко, полковники Вейнаровський, Богун, і ін.

Знайшлися також і інші, як Брюховець-кий, Кочубей, Іскра, Ніс, Галаган, тощо, які шукають не української державності, а ласки в московського ца-ря, вислугочуються перед ним, араджують українські інтєреси, підривали діяльність великих українських мужів, бо їх боліло, "чому він, а не я". Вони творили чорні закони, пірили руйну, усували добрих державо-творців після свого уподобання, щоб показати перед Московю свою вірність. Це були люди про яких Шевчен-

ко каже: "за шмат гнилої ковбаси, імаю продаси".

Духовенство погодилось на підпоряд-кування української православної церкви московсь-кому патріярхові, а пізніше синодові і з тим втрати-ло свою церковну незалежність. Духовні особи, які не годились на підпорядкування православної церкви Москві, були строго покарані.

Зпротилежністю до твердження автора "Історії Русов", який доводить історичну державність України від давніх часів, з'явилися на Україні деякі вчені з козацької старшини та духовенства, що пішли на службу Москві, допомагали її закріпити панування на Україні та знайти корінь московської державності. Для того вони фальсифікували історію роблячи з Київ-ської Держави попередницю московської, яка в спадщи-ні перебрала її колишню назву "Русь" (про що Москва раніше не згадувала та сама себе не називала цією назвою). Її псевдовчені звали Україну "Малоросією". Один із таких вчених, Теофан Прокопович доводить у своїх творах про тяготиння "малоросів" до Москви, як православної, та до її царів. Він доказує, що "Ма-лоросія" тільки тому відокремилася від Польщі, щоб зєднатися з Московю. За це, а також за те, що назвав у своїй промові царя Петра I. імператором Росії, одержав значні нагороди.

Щоб притягнути до себе українську ари-стократію, московські царі наділяли їх різними ранга-ми, титулами, маєтками, кріпаками та іншими нагородами, а тих, які були вірні своєму народові карали найжор-стокішими карами.

Москва використовуючи слабкість укра-їнського проводу (козацької старшини та духовенства), та державницьку відсталість простолуддя, сіє поміж них внутрішнє недовіря, ворожнечу, підступ, зраду, не-задоволення одних другими, створюють "чорні ради", та усім цим руйнує та підоцує силу і єдність укра-їнської нації. Москва обіцяла всім допомогу, втручає ся на кожному кроці у внутрішні справи України та, користаючи з того, рабувала все й вивозила в Москов-щину, а народ мордувала та висилала на заслання.

Перемога гетьмана Виговського над мос-калями під Конотопом, та пізніші визвольні дії Доро-шенка, Мазепи й Орлика, посиляли репресії Москви на Україні, які нагадували дії Андрія Боголюбського. Петро I. в нелюдській спосіб зру"нував резиденцію гетьмана Мазепи, місто Батурин та сильно змушався над народом. Катерина II. довершила діло Петра I. Во-на знищила козацький устрій на Україні, скасувала Гетьманщину, Запорізьку Січ, запровадила московські порядки (кріпаччину) тощо. Москва тішилась зі своєї перемоги, але недовго, бо почалося нове вродження українського народу на літературному полі. Серед українського народу зростаються нові великі люди, як Котляревський, Шевченко, Костомаров, Куліш і інші, які повели український народ на правдивий шлях.

Український народ здригнувся зі свого занепаду та в 1917 - 20 рр. ще раз кинувся у вир кривавої боротьби за свою незалежність.

Однак тінь Андрія Боголюбського виступила в нових формах, які зумли ударемити визволь-ні змагання та привести Україну до ще більшого зни-щення та руїни.

З цього бачимо, що на протязі вісьмох століть, ворог держиться вперто цих самих шляхів. Але ми розуміємо, що жодна сила не зможе здавити живої душі української нації.

Які шляхи, методи ворог не вибрав би, щоб знищити нашу націю, які все віримо й змагавмо до визволення українського народу з кігтів білих чи червоних наслідників Андрія Боголюбського.

І. Орлівський Вигляд на характер

Коли будемо лише пасивними глядачами, тоді події переростуть нас, і ми залишимося у їхньому хвості. Будемо реагувати активно, станемо їхніми м'ячниками, які летять туди, куди їх штовхають. Є моменти, коли мимо найбільш активної постави до жит-тя, ми стаємо іграшкою, але тут рішає вже фізична сила, що теж має свій початок у волі.

Такі висновки, як "мені не хочеться", "мені вже все обридло", чув майже кожен з нас у своєму житті. Ви зустрічали людину, що знайшла себе, її підсвідомо воля стала свідомою і вона зна-шла мету. Але у змаганні за її досягнення вона зустрівалася за багато труднощів, вона змагалася з ну-ми, боролася, напружувала всі свої сили та, мимо всього, мети вона не осягнула. Її сили послабли, у дуску закралась зневіра, а далі резигнація. Вона страждала волю до життя. Чому? Бо, стративши мету, стратила ціль життя, стратила ідею, що підтримує волю до життя, оживляє, зміцнює її, периває до чину. Матеріальні добра ніколи не пірвуть людину до чи-ну, ніколи не піднесуть її вище.

Нагорода за перемогу у змагу ніколи не по-риває тим, що вона має певну матеріальну вартість. Змагун напружує всі свої сили не тому, що перша нагорода це, приміром, "срібна вага", але тому, що перша нагорода є вища від другої і третьої.

Живемо не для самого того матеріального низького життя, але для чогось вищого, для духових вартостей.

Честь, слава, добре ім'я, стремління вибитись на вершини, це щось, що дорожче навіть понад саме життя. Коли б до вас, що знаходитеся у найбільшій нужді, прийшов хтось і за ціну високої грошевої нагороди вимагав від вас зрадити та"ну, за ціну вашого життя відступлення від вашої національнос-ті. Що вибрали б ви тоді: багатство, чи честь? Зраду, відступлення, чи смерть?

Що штовхає молодого інакше вступити до пла-сту? Чи не цей внутрішній піп та внутрішня підсвід-ома воля в повній ширині виявляти свої духові й фізичні сили, що стихійною силою пхають його ви-ти з вузьких, для цього просторів шкільної залі у

широкий круг, до краєвих можливостей. Чи не є це жа-
доба вибитися понад оточення, виїти на світло, жа-
доба слави, розросту, бо лиш слабкі, безвольні зали-
шаються в тіні, вічно повзатимуть, мов хробаки, по
землі, бо в них немає сили піднятися вгору.

Що штовхає мистців, поетів, майстрів, музикан-
тів до творчості - чи надія заробітку? Тоді він
мусів би творити лиш те, що людям подобається, і
тоді його твори втрачати б мистецьку вартість,
втрачати б душу. Тоді поет став би віршомазом, а
різьбар чи майляр - ревісником.

Для Шевченка заборона писати й малювати бу-
ла страшнішою від фізичної смерті. Заспокоєння
отих чисто духових потреб приносили для нього до-
рочим понад саме життя. І тому він писав: "Мені
однаково, чи буду я жити", і т. д. Багда вибрав смерт-
я але віри своєї не відрікся. Басарабова волила при-
йняти смертні тортури і врешті сконати серед них,
як зрадити товаришів. Коли на Білеса і Дачилишина
видає кару смерті, і вони у своїх тюремних келіях
очікували виконання вироку, один із українських
адвокатів, що боронили їх, приніс їм пістолі. Але
вони не скористали з них. Їх гордість не дозволи-
ла їм на те, щоб хтось міг їм закинути, що в них
забрало відваги заглянути смерті в очі.

Не щось матеріяльне, дочасне, але щось взне-
сле - вічне було для них дорожче понад життя. За
що віддавали свої молоді голови Крутянці, учасни-
ки Базару та тисячі інших свідомих героїв.

Хто має ідею, хто вірить у неї, горить нею
той ніколи не зневірється, ніколи не зрештує з
боротьби за її досягнення, бо зневіряться лише
слабкі. Сильні вбачають красу життя не в самому ося-
гненні ідеалу, але радше у змаганні за нього, в тер-
піннях та поборованні труднощів. Тоді життя наби-
рає змісту, змагання зміцнюють у людині силу, тер-
піння ушляхотнює її.

Саме досягнення ідеалу викликає в людині
почуття насиченості а далі - нестак.

Прикметою волі є те, що вона хоче накинати
себе другим, поширитися на нашірші круги. Тут ле-
жить початок конфліктів, конкуренції, ривалізації,
боротьби.

І тому, приймаючи, що воля є основою життя
а ідея - це та сила, що зміцнює її і пориває до
чини, мусимо визнати, що суття життя є вічна бороть-

ба.

Момент боротьби впливає теж із засади,
що кожна людина хоче жити, а звичайно, інтереси од-
ної, суперечать інтересам другої. Не треба теж за-
бувати, що людина, щоб бути сильною і мати успіхи
в житті, мусить зводити боротьбу сама зі собою.

Самовиховання, що є вислідом виховної пра-
ці над собою, це безперервна боротьба з власними
вродженими, або набутими у поганому середовищі та
під злим впливом звичаєм глибоко врослають у
душу людини. Лінивість, сваволя, героїзм, нахил по ви-
гідного життя, - це наші вороги, з якими мусимо зво-
дити затуляю боротьбу, щоб бути сильними.

Лише воля - освідомлені й осяяні одною
ідеєю, спрямовані до одної мети, можуть діяти рів-
нобіжно, інакше мусить прийти до конфлікту, в яко-
му перемагають сильніші.

Людина може виявитися і рости лише на
тлі середовища. Середовище - це то "наближений"
круг, який дає людині можливість зриватися, рива-
лізувати. Середовище зміцнює в людині амбіцію,
зміцнює волю, побуджує до чину. Лише у сталому кон-
такті з живими людьми виступає винадумок, пов-
стають нові проблеми, поширюється круг заінтересу-
вання, скаля вражень, а це все у висліді дає розви-
ток людини, відокремлені від інших живих людських
істот. Людина, що відстала від життя, це саме людина,
що відокремлені від середовища, людина, що її життя
переросло.

Бо в житті немає зупинки. Життя пливе не-
стримно хвилею вперед. Кожний день приносить щось
нового. Людський дух, гнаний підсвідомою волею, не-
має границі у леті на вершини свого віяну. Вростає
в корінням у минулі століття, черпає досвід і
силу від тих, що від нас відплили, та спрямовує
всі наші зусилля та працю у мабутнє. Зв'язок між
вчора, нині і завтра є нерозривний. У тому комплексі
життєвих явищ людина є нерозривна зв'язана з
середовищем. Левні досягнення людського духа ма-
ють, без сумніву, загально - людське примієння і
значіння, та всетаки його творчість є спрямована
в першу чергу для інтересів вищої людської спіль-
ноти, якою є нація. В тому теж лежить сила ідеї
та можливості їхньої реалізації, чи вони відпові-
дають духові та розвоєвому степеню даної людської
спільноти.

д.б.

Відбиття на моральності

До статті В.М. "Старшина нині й завтра" в га-
зеті "Наше Слово" ч.1 з 12.2.1946.

Справа еліт - старшин для народу є дуже
важна. Особливо важна вона й болуча для поневоле-
ного народу. Вартість еліти обумовляє живучість
народу - нації, її державно - творчі елементи. То-
му не можна підходити до цієї справи легковажно,
чи не-вміло. Для справа особливо "пече" нас, бувших
воєнків, а тепер полонених, чи капітулянтів, в серцях,
яких все горить бажання жити й боротися для Укра-
їни, її волі. Не можемо закривати очі на те, що в
нас діється і мусимо примати кожному спробу пору-
шити цю справу, з похвалою. Але неправильності роз-
уміння мусимо справити.

Тому позволю собі на кілька завваг до
названої статті.

1. "У віську не може бути політики...
і так далше"

Цілком справно! Але вісько мусить бу-
ти національно свідомим, колективним, організмом,
бо лише тоді можна буде його вжити й вести тер-
нистим шляхом боротьби за національне визволення.

2. "Мають голос у віську ті, що ліпше є
вишколені, що більше є обізнані і мають більше
вправи"..."

Коли ми під цим розуміємо лише фахово-
військове вишколення без морально - етичного під-
ложжя, без активної національної свідомості, то це
твердження не відповідає правді. Тоді ми будемо
мати замість старшин - еліти народу у здефірмова-
них "воєнків - рубаків", чи по-німецькому "Кріс-
Фербрехерів", які маючи рішальний голос без полі-
тично - національної свідомості, без морально-етич-
них догм, доведуть не лише себе й своє вісько,
але весь свій народ над край життявої пропасти.

3. "Обовязком старшини є використати час
на доповнення браків передусім у вихованні воєнка,
щоб мати міцну національно і державно виховану
громаду. Треба виховати й, де можна, школити воєнка..."

Мені здається, не во гнів старшинам, що
в першій мірі обовязком старшини є виховати себе
на повновартісного етично-морального і суспільно-
політично - активного члена української громади,
щоб він зумів вже сам бути добрим приміром у всьо-

му для того воєнка, якого хоче виховати. Але коли
цей старшина, навіть добрий воєнка, ціли день буде
дармувати, чи сидіти за столом при картах, прокли-
наючи, чи прозякаючи по - різному Україну та її
долю, організувати свою активність "наплевательним"
світоглядом "інтернаціоналістичного інтелігента"
вистіваючи того воєнка - "селепка", заводячи з ним
за картяним столом "філософічно - жовиторі" роз-
мови, чи то хоча він найкращий воєнка буде, нічого
не докаже й не поведе за собою маси воєнків.

Минули ті часи, коли сама хоробрість,
чи "військовість" рішали на полі бою. Нині від
старшини вимагається крім віського знання ще
й всіх тих прикмет, які мусить мати кожний провід-
ник.

А наші молоді старшини, з малими виім-
ками, не знають чого хочуть і до чого їм стриміти.
Брак в нас військової старшинської традиції, а чо-
же не "пасує" нам. Тим то й можна б пояснити хо-
ча б факти, чому то наше стрілецьтво дуже часто слу-
хало краще чужих підстаршин, як своїх старшин, а це
тому, що не бачили в останніх діських своїх провід-
ників.

4. "Не оцінювати себе самого, а чекати
на оцінку людей. Ці знову оцінюють... після фак-
тичної вартості."

Треба ствердити лише, що люди оцінюють
нас не інакше, як ми себе оцінюємо своїми вчинка-
ми й ділами. Лише наші вчинки й діла представля-
ють нашу фактичну вартість!

5. "Не зрачуватися тим, що може слабші
від нього мають ліпше"???

Що під цим автор розуміє? - трудно
збагнути! Тут криється хіба зерно задрости, або -
власне слабості. Бо ми маємо завеликі амбіції та
завеликі переконання про свою вартість, вартість
непідсилену ділами. Хто має ліпше, значить він по-
винен бути "здібнішим", і "краще" урядився, щоб дру-
гі побачили в ньому кращого.

Старшина - це провідник. Він член -
еліт народу. Але він ним мусить бути на кожному
кроці й у кожному потягненні.

Все мусить бути на висоті завдання.

З ЖИТТЯ КРАЮ

"Релігійна свобода."

(«Свобода»-19.1.46.) Католицька преса в Парижі пише про переслідування совітською владою української греко-католицької церкви. Між іншим пише, що в Карпатській Україні зліквідовано вже Мукачівську греко-католицьку дієцезію, якої священники дістали приказ зирвати з Ватиканом, перейти на православ'я і підпорядкуватись патріархові у Москві. Справа релігійного культу має завідувати професор Дінтур, безбожник і комуніст.

Приготовляються до видання енциклопедії.

(«Свобода»-19.1.46.) Державне видавництво України, як повідомляють совітські джерела, готується до видання української совітської енциклопедії. Проєктується видати її в 30 томах. До цієї новинки можна би додати, чи часом не буде з тими 30 томами так, як з 30 томами творів І. Франка, що їх готується видати від яких 20 років! А що буде в тій майбутній енциклопедії, це теж велике питання.

Ще живе пам'ять і про нього.

(«Свобода»-19.1.46.) «Радянська Україна», що виходить у Києві помістила згадку про «героя народ-

ніх легенд», Олексу Довбуша. Пишеться, що пам'ять про цього героя «до нині я народ і до нинішніх днів», коли наступило «визволення!». Тепер лунають уже по горах, як пишеться, нові поеми, а це про совітських воїнів. «Але здається, що серед цих воїнів живим крокус і мужній Олекса Довбуш», кінчить автор свою згадку. Як бачимо, то ще «здається», як «рідна влада потисне, то може залишатися уже тільки пісні про Совіти, совітську людину і совітського воїна.»

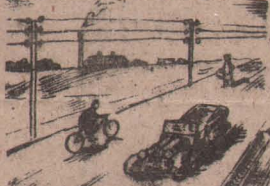
Філярет Колесса.

(«Свобода»-19.1.46.) Про нього пише Володимир Білязв. Каже, що має 73 роки і підготував до видання два наукові збірники про совітський фольклор і народку творчість в року «вітчизняної війни». Тепер підготує праці «Поновлення українського фольклору і фольклористики в часі радянської влади». Академік Ф. Колесса очолює Львівський відділ Інституту мовознавства та етнографії Української Академії Наук і керує Львівським Етнографічним Музеєм, як також веде катедру етнографії і фольклору в Університеті ім. І. Франка у Львові.

Ця сама газета доносить, що в листопаді минулого року минуло 50 років існування Львівського Етнографічного Музею. З нагоди цієї події виступали з доповідями академік Філярет Колесса і Олена Кульчицька.

Гітлер зарядив спроводити з України 500 000 жінок для побільшення числа німців.

(«Свобода»-18.1.46.) «Асошіейтед Прес» звідомляє з Нюримбергу, що на суді проти нацистської верхівки прислужувались судді документам проте, як то Гітлер хотів збільшити число німців до 250 000 000. Це мало статися впродовж 100 років. У зв'язку з такою «ого програмою», він дав приказ забрати з України до Німеччини 500 000 осіб жіночого роду, що мали служити для цього, щоби збільшити по німецьки говорячу людність. Мали забирати у віці від 15 років до 35. І то таких, що ростом і уродю надавалися б до «німецької асиміляції». Він теж зніс розпорядок армії, яким було заборонено військовим забирати з України, без дозволу військової влади, жінок для домашньої послуги в Німеччині.

З ЖИТТЯ КРАЮ

Совітсько-алянські відносини в Берліні в наслідленні американського журналіста.

(«Оджі»-19.2.46.) Італійський журнал переніс за американським журналом «Лайф» вражіння американського журналіста Джона Скота про його розмову з одним полковником червоної армії. Розмови мали досить відверті, а іноді і сердечний характер, що було навіть характеристичне для вишого совітського старшини.

Американець позна*омився з полковником в часі прийняття з нагоди 28-ї річниці жовтневої революції, яке влаштував маршал Жуков в одній з палат Потсдаму. Полковник старався пояснити гостеві слабку німецькою мовою значіння свята та деякі звичаї, що їх треба додержуватись, щоб створити вражіння про брак пошани. Полковник втішився, коли почув, що американець вмів розмовляти по-російськи.

Навколо багатозастелених столів сиділо чотириста до п'ятсот гостей. Столи були заставлені обильно всячиною до їдженя. Все було російського походження, включно до шампана. Не могли знайти лиш чорного кав'яру. Полковник пояснив, що це через поганій транспорт.

При столі один костяний російський генерал старався навчити пити англійського генерала одним потягом «водку». Англієць цідив їй поволі кризь зуби та не міг зрозуміти, о що ходить москалеві. Коли вкінці зрозумів, захлинувся, не можучи випити її зразу.

Друга зустріч відбулася при відкритті пам'ятника волякам і старшинам червоної армії, що полягли в битві за Берлін. Урочистість відбулася при поганій погоді та при співучасті совітських, англійських,

американських та французьких частин. По їй скінченню американець і полковник оглядали совітських старшин, що не брали участі в параді. Їх чоботи не були добрі, а мундири досить зужиті та зблідлі. Недалеко групи людей почали відкривати чорну торгівлю. Між ними було багато совітських вояків з повними кишенями грошей та всякого рода речами. По дорозі додому полковник пояснював про тих спекулянтів з червоної армії. Він сказав, що «багато совітських вояків живуть у Німеччині краще, ніж жили в Совітському Союзі. Це в причиню, що деколи крадуть і дають». Та це зміниться. Скоро дамо всім у великих кількостях свіжі продукти нашої промисловості. Дома журналіст одержав в дарунок від полковника пляшку горілки, яку при сердечнім проханні забув. За кілька днів полковник запросив *ого знову на вечерю. Полковник був сумний.

Коли журналіст запитав *ого про причину цього, він подав їй у формі питань: «Чому англійці тримають у своїй зоні регулярні німецькі частини під командою німецьких старшин? Чому розставили вздовж обох берегів Вльби протисовітські польські війська? Чому англійська і американська преса підносять невдоволені голоси, коли ми, щоб підтримати приязні нам режими в Польщі та Болгарії, заряджуємо міри далеко менш драстичні від англійських в Греції?»

Та американець міг відповісти лиш подібною чергою питань: «Чому червона армія в Німеччині розложена тактично, коли англійська та американська армії розположені, як армії окупаційні? Чому росіяни підтягують в зону Ваймару та далі на південь артилерію, тоді коли

англійці і американці відсилають місячно пів мільона воляків додому? Чому совітські власті відмовили дозволу для транзиту у своїй окупаційній зоні Німеччини?»

Коли полковник тяжко задумався над тим усім, американець змінив тему, оповідаючи про одну подію, що сталася у Варшаві: два совітські вояки вистріляли до старшини, що намагався перешкодити їм у грабуванні. Американець не бачив таких випадків в Росії і запитав, чи не є це доказом, що в червоній армії підупала за граничею дисципліна. Полковник відповів, що справа є турбучка, але не сягає того степеня, що про нього пише алянська преса. Описля закликав ординарса, щоб дав американцеві забуту пляшку «водки». Цей приніс їй, завинену в газету, а коли американець зняв її, побачив, що при ненарушеній затичці полови на пляшки була порожньою. Він вибухнув сміхом, а застиджений полковник, випустивши ряд російських прокльонів пішов його слідом.

Англійське військо?

(«Круседер»-17.2.46.) В якій силі залишеться англійське військо по ці*віччі, є наразі загадкою. Вирішальним чинником в цьому випадку буде, безперечно, дальший розвиток міжнародних взаємовідносин. А вони, як влучно порівняє газета «Круседер», змінюються, як весняна погода. Наразі вигляди є дещо пригноблужчі. Та що це справа першої ваги, нелегко буде її розв'язати, про це свідчать англійські газети, які посвячують стало дуже багато місця цьому питанню. В останньому числі «Економіста» читавмо, між іншим, таке? «Потім, як протягом 5 літ, 5 мільонів мужчин перебувало у військовій службі, рішення, щоб поступово зменшити армію до 1,5 міль. прийнято з великим задоволен-

ням. Однак навіть це мінімальне число означає, що обов'язкова військова служба в Англії триватиме в будуччій щонайменше 4 роки." Зправді уряд сподівається, що частину зпоботребування вповнять охотники, але по недавній, довгій війні, узявши під увагу великий брак робочих рук і спад природнього приросту населення в Англії, ледве чи знайдеться багато охочих носити військової однострій. Одним словом, Англії бракуватиме воєнків.

2 мільйони червоноармійців в середній Європі. ("Д.Д.Е."-4.2.46).

Перед своїм від'їздом з Лондону міністр Бернес віддав алярмуючий вистріл: його виступи проти озброєних армій, табором яких є середуша і полуднева Европа, здержують москалів відносно їхньої мирової стратегії.

Ці відомості і інформації, які в досить поверховому тоні насліді до Швейцарії, вказують на те, що війна для совітів ще наразі не закінчилась.

Коли совіти протестують з приводу присутності 40 тисяч англійських воєнків у Греції, тоді весь світ може запротестувати проти 2 мільйонів совітського війська, що зараз перебуває у Німеччині, Австрії і Малярщині. Крім того, сміло можемо поставити питання: Яку тайну має та 2 мільйон. армія, і що за політичний натиск хочуть зробити совіти при допомозі тієї затемненої піраміди крісів?

Бернес нагадав, що на 7 800 000 російських, югославянських і болгарських воєнків, які стоять зараз від кордонів Малярщини аж до Греції, і до того повним таємниці голосом сказав: "Для якої мети вони там стоять, це мені невідомо."

Інформації, про які сказав Бернес, є більш-менш такі: Росія немає довіри до західних потуг; заспокоїться що-но тоді, коли їх високолітанажні кредитові домагання будуть вдоволені. Тимчасом доларова струя з Америки так само завіяна піском, як завіяна інформація на струя Совітського Союзу.

Росія виступає зараз головню проти Англії. Совітські середники натиску виступають у військовому однострої, а англійські у цивільно-олягу. Не треба довго думати, щоб пізнати ріжницю під оглядом якості і кількості.

На окупацію Німеччини, Австрії і Малярщини вистарчили б 200 000 воєнків після обчислення фахівців. Однак совіти тримають там 2 мільйонну армію, що на "краще вназує на те, що вони з одної сторони забезпечують проти ворожої інвазії зі заходу, а з другої сторони можуть блискавично вварити на захід.

Цей совітський арсенал у Європі можемо назвати жалобкою нової агресії. Сталін не хоче нової війни, пише швацьарськи шоденник, лише він не вірить у кінець старої війни. Сталін при допомозі 2 мільйонної армії хоче виграти мир, а саме мир від Босфору по Перський залив, а може і мир на Суезькому каналі. Він вважає, що Англія скоріше уступить перед сильною армією, чим перед настирливими атаками Вишинського.

При цьому, що шкодить Росії удержувати 2 мільйонну армію; російський бюджет тим не обтяжений, бо ця армія удержується скривавленими воєнними ворогами совітів.

Отже не маємо надії, що Росія відтягне з Європи свої війська. Ця армія стоятиме так довго на своїх становищах, як довго не вдоволять совіти у їхніх політичних домаганнях, кіччить статтю швейцарський часопис.

Генерал Франко проголошує амністію емігрантам.

("Д.Д.Е."-15.2.46.) Генерал Франко промовляв на відкритті нової електричної залізничної лінії між Мадридом та Сеговією. Тут заявив, що його присутність при владі є коначною для розбудови Іспанії. Він прийме з отвертими раменами усіх іспанських емігрантів без огляду на те, яка не була б їх політична минувшина, якщо вони готові лояльно працювати для добра Іспанії.

Демонстрації студентів у Мадриді. ("Ю.Дж."-20.2.46.)

У Мадриді відбулись великі демонстрації студентів проти професорів, які підписали документ, що його вислано претендентові на іспанський престол Дон Жуанові. Документ, в якому говорилося про мабутній порядок (монархічний) підписали 450 провідних осіб з підписами 20 бувших міністрів кабінету.

З вигуками: "Хочемо дальше Франка! Деть з Росією!" студенти організовано машерували вулицями Мадриду під будинок міністра виховання. Демонстранти несли партійні та національні прапори, співали патріотичні пісні.

Появу міністра виховання, члена "Фаланги" Мартіна, вітали фашистським поздоровленням (урядово забороненим).

Студенти виголошували промови, читали уривки з недавніх промов генерала Франка.

Демонстрації закінчено відспіванням партійного національного гимну.

Демонстрації в Бомбаї. ("Ю.Дж."-20.2.46.)

В Бомбаї дішло до великих демонстрацій. Індійські працівники Королівської Індійської Фльоти.

"Озброєна" в гокеові кійки та залізні штаби, товпа зробила велике спусошення в європейській частині міста, нищучи склепи та бючи багато європейців, а передовсім персонал британської армії. Маніфестанти, вигукуючи воєнкі кличі, їздили з червоними прапорами по вулицях, закликаючи до демонстрації.

Як подає урядове повідомлення в Бомбаї, демонстрації набрали більших розмірів.

Нові сутички в Манджурії. ("Ю.Дж."-19.2.46.)

Як подав комуністичний спікер з Чункінгу, в Манджурії дійшло до сутичок між китайськими націоналістичними і комуністичними військами.

Деякі чункінгські газети вважають ситуацію в Манджурії за критичну.

Звідомлення подають, що націоналістичні війська, просуваючись денно по 20 км, наступають на дуже важний залізничний вузол, місто Леовчунг, що лежить 50 миль від державного комуністичного Микдену.

Високий урядник Китайської Комуністичної Партії, генерал Чов ін Лей, заявив, що "чим скоріше совітські війська вицобачаться з Манджурії, тим краще."

Уряд Єгипту подався до димісії.

("Ю.Дж."-16.2.46.) Після останнього зібрання кабінету, єгиптський прем'єр міністрів Нокраші Паша предложив королеві Фарукові свою резинацію, яку він подав уже втретє, однак дотепер король її відкладав до часу сформування другого "спокійного" уряду.

З уряду уступили також члени групи Коффа (незадежні ваддисти), що були незадоволені поганим

трактуванням зі сторони уряду студентських демонстрацій в Александрії та Каїро.

Студенти домагались контролю англо-єгиптської угоди, яка запевняла б відтягнення британських військ з держави і створення статуту для англо-єгиптського Судану.

Наслідки недавніх сутичок студентів з поліцією - 10 осіб вбитих і кілька соток ранених. Досі поліція притримує більше як 100 студентів.

У зв'язку з уступленням прем'єра Нокраші Паші, з Каїро виїхав британський амбасадор у Єгипті лорд Кіллера до Лондону, щоб дати звіт урядові про політичне положення в Єгипті

"Совітські війська не можуть надто втішатися здобутими перемогами."

("Ю.Дж."-19.2.46.) Так пише урядовий червоноармійський часопис "Червона Звізда" у 28-му річницю сформування совітської армії.

"Наші воєнки, - продовжує "Червона Звізда", - пам'ятають вказівки Сталіна, що не можна надто втішатися здобутими перемогами, не вільно спочити на лаврах, треба скріпити чужність нашу. Червона Армія священно сторожитиме державні інтереси Совітського Союзу.

З повною чужністю сторожитиме мир і безпеку нашої країни. Воєнки червоної армії працюють з новою енергією, де з більшою впертістю удосконалюють військоове знання, щоб піднести якнайвище мілітарну потужність совітського війська."

Учителі були шпигунами.

("Ю.Дж."-11.2.46.) Свідочтва, зібрані польським армією, вказують, що німці перед кампанією 1939 р. вислали шпигунів до Польщі в ролі мандруючих учителів.

Другий знайдений документ - це таємні записки бувшого гітлерівського депутата Мартіна Бормана із їх розмов по польському питанню в кімнаті Гітлера в жовтні 1940 року.

Документ подає: Гітлер особливо підкреслює, що польські робітники, у цілковитій відміні віднімецьких, є вроджені для тяжких робіт.

"Ми мусимо ясно вирізнити наше поступування до німецьких робітників. Життєві умови польських робітників в жодному випадку не можуть бути кращі. Навпаки, потрібно понизити життєвий рівень поляків і не дозволити на те, щоб він піднісся.

Тому всі представники польської інтелігенції мусять бути винищені. Натомість духовенству будемо платити, а воно, в подяку, мусить вчити так, як ми собі бажаємо. Якщо воно не буде цього робити, відберемо в нього працю."

Фірер підсумував: "Найгірший німецький робітник чи селянин мусить стояти завжди економічно вище від кожного поляка."

Хвороба папи Пія XII. ("Д.Д.Е."-15.2.46.)

Цього року, в тім самім періоді, що і минулого, папа Пій XII захворів на інфлюенцу. Хвороба розпочалася 8.2. З причини відсутності свого лікаря, папа сам почав лікуватись, продовжуючи переїздити дополюдневі проходи по Ватиканських городах. Стан здоров'я папи вже покращав так, що хоча нікого тепер не приймає, правнше нормально, і цілий день дається чути із його кабінету стукіт машини до писання.

Бевін говорить.

(“Ю. Дж.”—23.2.46.) Розглядаючи закордонні справи у Палаті Громад промовляв міністр закордонних справ мр. Бевін. Він заявив, що 2 місяці тому В. Британія пропонувала Росії продовжити союз дружби на 30 літ. Про це саме він говорив совітським представникам перебуваючи в Москві, де між іншим він їм сказав: “Скільки хочете продовжити наш союз з 20 на 50 літ, я переконано свій уряд прийняти цю пропозицію.”

Говорячи ці слова він звернувся до присутніх: “Отже ви мені не можете закинути, що я не бажаю дружби з Совітським Союзом на довгий протяг часу!”

Опісля Бевін обговорив докладно закордонну політику В. Британії. Він почав від області Рур, кажучи, що взагалі є тяжко розв'язати питання цілої Німеччини, а зокрема області Рур. З огляду на те, що життєвий рівень Європи є низький, висувастся пропозиція, щоби сирівці заглибини Рур ужити для потреб цілої Європи включаючи і Росію. “Однак мій індустріальний інстинкт,— заявив Бевін,— каже віддати Рур в посідання міжнародної контролю, а не в приватні руки, що загрожувало б безпеці та мирові світа.”

Другою з черги справою вирішення питання Австрії.

Бевін заявив, що хоч Австрія була включена до Райху й воявала проти Англії, та все ж таки Англія ще назустріч Австрії у відбудові її національно-державного життя.

Третью справою було питання Італії. Він сказав, що Італія натрапляє на величезні труднощі у відбудові знищеного краю. В. Британія доложити усіх старань, щоби відбудувати Італію, та щоби вона зайняла своє передвоєнне становище в світі. “Як культурний і пожиточний член спільноти народів”, а не як імперіалістична держава, як це бажав зробити Муссоліні.

Важливим питанням є також Греція. Бевін сказав, що немає жодних перешкод, щоби острови Додеканезу віддати грецькому уряду.

Щодо британських військ, які знаходяться в Греції, то він волів би мати їх у себе вдома, однак йому порадило залишити ці війська в Греції до мирової угоди, яка має відбутися у травні н.р., на що він погодився. Греція не робила жодних домагань в цьому напрямку. Вона має жали до Албанії й Болгарії, але вони з бігом часу мусять бути належно обосновані.

Щодо виборів у Греції, то вони відбудуться 31. березня і після цього розв'яжуться питання сталого уряду, бо по виборам буде видно опінію мас про людей, що ввійшли б у склад майбутнього грецького уряду.

Незвичайно важною справою для закріплення світового миру є пи-

тання Туреччини. Уже на конференції у Москві мр. Бевін назвав турецько-совітський спір початком вітчи нервів, яка найбільше загрожує мирові та безпеці світа. Тут іде про дві проблеми: Дарданелі та справа двох провінцій. Кордон між Туреччиною а Росією був усталений цими ж таки державами. Через ті кордони відбувається стала мандрівка народу, який живе у тих околицях.

“Я пригадую,— сказав Бевін,— це кордон був усталений самим Сталінім і справа нарікань сьогодні лежить у тому, що це є предметом спору.”

“Тепер справу Дарданелів у уважать за різноманітну проблему. Сівіти нарікають, що ми трактуємо Совітський Союз далеко гірше, як коли небудь трактувалося царя, однак що ми зробили для царя, не є важною справою в модерному світі Зєдинених Націй.”

Бевін порушив також справу Скаггерраку. Він заявив, що з хвилиною поразки Німеччини, він вважає, що ним не треба більше інтєресуватися, тому що це є відкритий водний шлях для усіх народів, які користуються Балтійським морем.

Пізніше Бевін перейшов до оборони і висноєння своєї політики, бо йому закинує суперництво з Росією. Ціль його політики, було провірити пропозиції а не обвинувачувати, бо “кожній нації вільно предложити їх для перевірки іншим народам, щоби побачити, яку можна зробити угоду.”

Закидають, що В. Британія приготувалася до війни з Росією, але Бевін не може зрозуміти, які обставини спричинили б війну.

“Я не бажаю,— говорив Бевін,— щоби Туреччина підлягала іншій державі, але щоби вона була вільна й незалежна. Я радо хотів би бачити відновлення пакту дружби між Туреччиною а сівітами. Я заявив цю свою думку Вилінському в Москві і він сказав, що немає загіру воявати. Я повірив.”

Чому мав би я сумніватися?”

Після цих слів Бевін представив зібраним перське питання. Він заявив, що це питання, а зокрема азербайджанський рух засмутив його. В ції справі було багато неясних місць і він завжди запитував себе чому на місце поді не допущено представників преси. Пізніше він запропонував вислати трипартійну комісію, але цю пропозицію не прийнято.

Його обвинувачують за великі дискусії над Індонезією та Грецією, тому що він висунув питання Персії перед ООН. Тут Бевін оправдувався, говорячи, що він не лише цієї справи не порушував, але навіть спротивився висунути її на денне світло.

“Я маю чесне обличчя, та це виглядає, зробило на них велике вражіння. Вони перейшли тоді до

наступу з грецькою та індонезькою справами. Це мене не диткнуло взагалі. Мені закинує, що з моєї причини ми поставили в небезпеку наші зв'язки зі Сов. Союзом, в що я не вірю. Літє правлять Совітським Союзом є членами пролетаріяту. Я є також ним. Ми твердо зударились, але наша приязнь залишиться. Я думаю, що така виміна думок не може бути шкідливою. Вірю, що Рада Безпеки працювала дуже добре, і як би мало бути інакше, коли я є одним із голвних її членів? Вірю, що дискусії були свободні й одверті та розв'язки були добрі. Випадок Персії полишився на денному порядку. Коли преси не будуть задоволені, вони зможуть знову вдатися до Ради Безпеки.”

Тут підніс мр. Бевін справу репатріації політичних еміграційних військ. Він сказав, що поляки мусять одержати заповнення, що в крак будуть їх трактувати рівно з усіма горожанами, так у правах, як у привілеях.

“Дотепер я є у сталому зв'язку з польським Тимчасовим урядом, однак до того часу такого заповнення я не одержав. На мою думку ці війська були б цінні для Польщі, коли б вони повернулися на батьківщину, але ми мусимо бути певні, що там їх будуть чесно трактувати.”

Ця справа є скмплікована тому, що багато вояків з армії генерала Андерса походить з території на схід від лінії Курзона, а не можу кинути тих людей на поталу воякам. Я сподіюся,— заявив Бевін,— чесної розв'язки тої проблеми з якої була б вдоволення Польща.”

Щодо до справ домінії, то він заявив, що там немає розбіжностей. Прем'єр міністрів Етле запросив представників домінії до Лондону ще перед мировою конференцією.

Бевін закінчив свою промову заповненням великої дружби між Англією а Америкою.

“Америка і ми викладаємо свої проблеми і пропозиції на стіл, а дальше дискусією над ними.”

У зв'язку з цим він запрошує Росію висказати свої думки і проблеми, як це робить Англія у відношенні до Америки й навпаки.

“Я не приготувався жертвувати В. Британією,— закінчив Бевін,— бо якщо б вона впала, то приде загибіль усім вільним народам.”

Чи знову нова війна?

Як подає часл.с “Америка” з дня 19.1.46. в Нью Йорку організується жидівська армія для визволення Палестини.

Сіоністична організація “Бетар”, яка організує цю армію, вважає, що “між Британією а жидівською нацією існує воєнний стан”.

“Значить,— як заявляє “Америка”— має, чи буде мати світ ще одну війну”.

Вже кільканадцять разів марті змогу жителі нашого табору розвеселитися ревією. Ревія “Упемось без вина”, яку уладжує управа таборового театру, багатом програмом вчєсла справді не лише “бомбу” сміху, але також, щось нового, цікавого, чого дотепер у таборі зовсім не було. Похвальним є рівнож те, що в таких важких обставинах удалось театрові поробити відповідні костюми, котрі мимоволі дихали справді іншим життям зі сцени, і змущували глядачів переноситись думками десь далеко поза дрти, змущували забути про сіру таборону а і сивість. Найбільше вражіння зробив між іншими концерансі (заповідан) у драку. Під доброю режисурою п. Столярчука пописались тангами, шлягерами та куплетами пп. Француженко хор. Нікавєць, Чорній, Ільчид та інші. Дуже добре впадала “Тройка”, в якій прекрасно відіграв роль “вачьки” чи іншого “Бови” п. Гринько співаючи куплети. Ревія переплітана скєчачи “У лікаря”, “Я забув” та “Ця

дитина”. В скєчах публіка заслуженими оплесками за знамениту гру нагороджувала пп. хор. Маркевича, Овада та інших.

Найбільше вражіння викликав фінал: “Упемось без вина”.

Ціла програма багата та цікава змістом. Куплети, чи іншого рода сольо — співи, як і фінал рознесились по залі при звуках таборової оркєстри під батутом п. Головацького, яка у великій мірі допомогла музичній сторічці театру.

Концерансіерку провадив п. Столярчук. Костюми виготовив п. Яремцьо та п. Стецьо. Декоранції виконали п. хор. Яцущко (технічний керівник) і д. Ференц.

Весєла ревія “Упемось без вина” — це другий з черги більший спектакль влаштований таборовим театром.

Слід замітити задержання у жартах доброг тону. Жителі табору вичікують з нетерпеливістю слідуючих ревієвих виступів.